Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

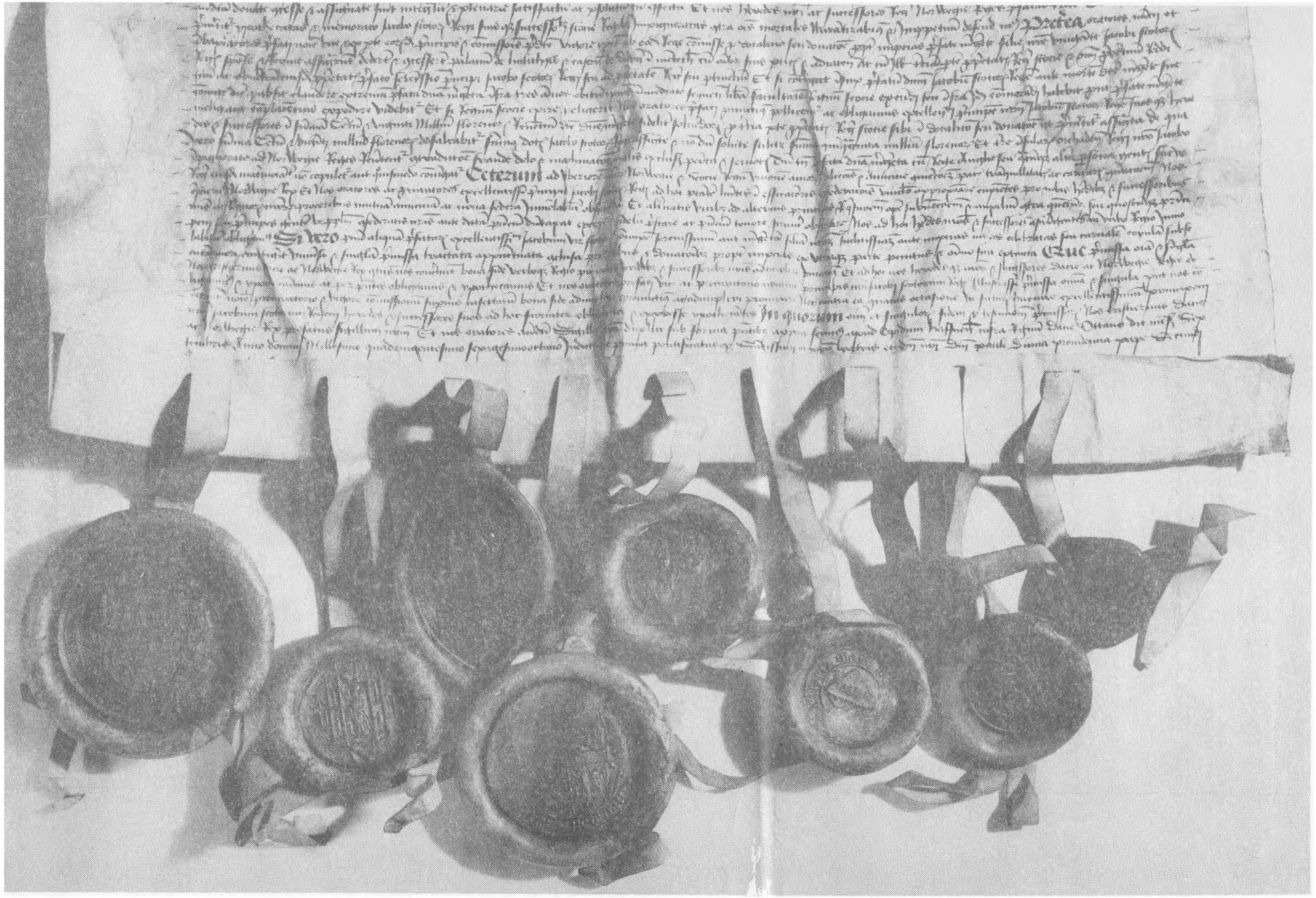
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk



DANSK-BRITISKE KONGELIGE ÆGTESKABER FØR 1600

INDLEDNING

Den nære forbindelse mellem Danmark og England under unionen mellem de to riger i det 11. årh. blev afbrudt ved den normanniske erobring af England i 1066. De politiske forbindelser i de følgende århundreder drejede sig især om gensidige klager over overgreb mod købmænd. De danske kongers interesse var vendt mod Østersøen, mens Englands herskere først og fremmest beskæftigede sig med deres franske besiddelser. Under det danske riges faktiske opløsning i begyndelsen af 1300-tallet, da rigets forskellige dele var i hænderne på holstenske panteherrer, måtte Danmarks orientering mod Nordtyskland forekomme uigenkaldelig. Kun to slægtled senere, i 1400, blev der imidlertid indledt forhandlinger om et dobbeltægteskab mellem to engelske kongebørn og den dansk-svensk-norske unionskonge Erik af Pommern og hans søster Catharina.

Årsagen hertil skal søges i de politiske omvæltninger i såvel Skandinavien som England i slutningen af 1300-tallet. Kalmarunionen 1397 satte Danmark i spidsen for et tredobbelt nordisk rige, som trods sine indre svagheder måtte tage sig ud som en vældig magt i udlandets øjne; og dynastiskiftet i 1399 i England betød, at Henrik IV havde et akut behov for at skaffe sig anerkendelse ude og hjemme samt ak-

INTRODUCTION

The close connections between Denmark and England during the union of the two realms in the 11th century were severed by the Norman Conquest in 1066. In the following centuries relations between the two countries involved mainly mutual complaints of infringements of the rights of merchants. The interest of the Danish kings was turned toward the Baltic, while England's rulers were principally concerned with their French possessions. In the first half of the 14th century, when the Kingdom of Denmark was virtually split up and actual power lay in the hands of Holsatian mortgagees, its orientation towards northern Germany seemed irrevocable. But two generations later, in 1400, negotiations were started intending a double marriage between two children of the English king and the king of the Scandinavian Union, Eric of Pomerania, and his sister.

This was due to the political changes in Scandinavia and in England during the late 14th century. The Union of Calmar in 1397 made a reunited Denmark the head of a Danish-Swedish-Norwegian empire of apparently impressive might, though marred by some internal weakness; the change of dynasty in England in 1399 meant that the usurpator Henry IV was in acute need of

tiv støtte i 100-årskrigen mod Frankrig.

Imidlertid blev kun ægteskabet mellem Erik af Pommern og Henrik IV's datter Philippa ført ud i livet (1406). De nordiske lande havde ingen interesse i at engagere sig i den engelsk-franske strid, og dermed mistede den påtænkte alliance en del af sin værdi for den engelske konge. For Danmarks forhold til udlandet fik eksistensen af en engelskfødt dronning også kun minimal betydning. Til gengæld kom dronning Philippa indtil sin død i 1430 til at spille en betydelig rolle i de nordiske rigers indre styre og i kampene mod holstenerne i Sønderjylland, specielt i årene 1423-25, da hun fungerede som regent under Erik af Pommerns udenlandsrejse.

Netop Erik af Pommerns politik kom til at betyde en varig belastning af det dansk-engelske forhold, idet indførelsen af Øresundstolden i 1428 måtte genere Englands vigtige Østersøhandel kraftigt.

Til gengæld havde personalunionen mellem Danmark og Norge fra 1380 medført, at Skotland var trådt ind i de danske kongers udenrigspolitiske synsfelt. Norges konger havde siden vikingetiden udøvet forskellige grader af højhedsrettigheder over øgrupperne nord og vest for Skotland: Orkney, Shetland, Hebriderne og Man. Disse rettigheder og besiddelser måtte komme på tværs af de skotske kongers interesser, og ved freden i

support at home and abroad, as well as of active help in the Hundred Years' War against France.

Only the marriage between Eric of Pomerania and Philippa of England was celebrated (1406). The Scandinavian countries had no interest in the Anglo-French conflict, and thus the planned alliance lost part of its value to the English king. The presence of an English-born queen had no real importance for Denmark's relations abroad, but until her death in 1430, Queen Philippa played an important part in the government of the Nordic realms and in the wars over Southern Jutland, especially during her regency in the years 1423-25, when King Eric was abroad. Nevertheless, Eric of Pomerania's policy put a lasting strain on Anglo-Danish political relations. His introduction in 1428 of a permanent duty on foreign vessels in the Sound gave continued irritation to England's important trade in the Baltic.

On the other hand, the personal union between Denmark and Norway since 1380 had led to closer connections between Denmark and Scotland. Since the Viking Age, Norwegian kings had exercised some sort of supremacy over the isles to the North and West of Scotland: Orkney, Shetland, the Hebrides, and the Isle of Man. These rights and possessions were an evident nuisance to the kings of Scotland, who obtained only moderate concessions through the peace of Perth in 1266. But with the

Perth 1266 havde skotterne kun opnået visse indrømmelser fra norsk side. Men under den svage norske centralmagt i de følgende hundrede år lykkedes det skotterne at sætte sig fast i de norske besiddelser. Befolkningen på Orkney-øerne var utilfreds med de skotske jarlers overgreb og klagede deres nød til den danske krone. Året efter opnåede kong Erik og det norske rigsråd forlig med den skotske jarl og samtidigt at pacificere øernes befolkning. Frem til 1460 gik alt nogenlunde, men øget skotsk aktivitet nødvendiggjorde en mere varig løsning. En sådan kunne f. eks. opnås gennem en ægteskabsalliance, hvori øerne kunne indgå som medgift, og i 1468 blev der aftalt et ægteskab mellem kong Jacob III af Skotland og Christian I's datter Margrethe. Kun en lille del af medgiften på 60.000 floriner blev betalt kontant; for størstedelen af beløbet satte den danske konge Orkney-øerne i pant, og i 1469 fulgte Shetland efter. Med Christian I's bundløse pung lykkedes det aldrig at indløse øerne. Skotterne begyndte snart at betragte dem som helt skotske og flyttede Orkney bispedømme fra Trondheim ærkestift til St.Andrews.

Efter et par forgæves tilløb fra dansk side bøjede Christian III sig i 1549 for det norske rigsråds krav om at genvinde øerne. Skotland ville ikke give afkald på Orkney-øerne og trak forhandlingerne i langdrag, snart under henvis-

weakening of the Norwegian kings' power during the following century, the Scots established themselves in the isles. The inhabitants of the Orkneys were dissatisfied with the Scottish earls and complained to the Danish king. The next year King Eric and the Norwegian council reached a compromise with the Scottish earl and at the same time pacified the islanders. Until 1460 this situation was basically unchanged, but increasing scottish activity made it plain that a more permanent settlement of the problem was needed. This might be reached through a marriage alliance using the islands as dowry. Thus, in 1468, a marriage was agreed upon between King James III of Scotland and Margaret, daughter of the Danish-Norwegian king Christian I. Only a small part of the dowry of 60.000 florins was paid in cash; for the rest of this sum, the Danish king pawned the Orkneys to his son-in-law, and in 1469 Shetland was ceded in the same way. Owing to Christian I's chronic lack of money the islands were never redeemed. Scotland soon came to regard them as genuine Scottish, and the diocese of Orkney was transferred from the ecclesiastical province of Trondheim to that of St. Andrews.

After a couple of earlier attempts had failed, the Danish king Christian III gave in to the pressure of the Norwegian council and embarked

ning til de skotske monarkers mindreårighed, snart under henvisning til de urolige tilstande i landet. Men i 1580'erne tog forhandlingerne fart, specielt efter Frederik II's død i 1588, som gjorde det til et påtrængende dynastisk problem for Danmark at finde passende ægtemænd til den nye konges ugifte søstre. Skotterne øjnede chancen for at få Orkneysagen bragt ud af verden og forstærkede deres diplomatiske indsats. 1589 sluttede enkedronning Sophie og Christian IV's formynderregering en ægteskabstraktat med Jacob VI af Skotland, som sidst på året ægtede den danske konges søster Anna - i øvrigt ikke uden nogle pinlige forviklinger, da den skotske konge i utålmodighed over den lange ventetid inden brudens ankomst selv tog på uanmeldt besøg til Norge og Danmark for at hente hende. Men det må have været bittert for skotterne, at deres egne våben blev vendt imod dem, så de ikke nåede deres hovedformål med ægteskabspagten: en afvikling af de danske krav på Orkney og Shetland. Under henvisning til kongens mindreårighed anså den danske regering sig nemlig ikke for at være kompetent til at træffe afgørelse i denne sag.

Da Jacob VI i 1603 som Jacob I besteg Englands trone, var den dynastiske forbindelse mellem Danmark og England således knyttet på

upon new negotiations for the redemption of the isles, in 1549. Scotland had no intentions of giving up the Orkneys, and the Scottish negotiators delayed the matter, now by pointing to the Scottish ruler's minority, now by excusing themselves with the troubled conditions in Scotland. It was not until the 1580'es that the negotiations made any headway. After the death of King Frederick II in 1588 Denmark had an urgent dynastic interest in finding suitable partners for the unmarried sisters of the new king. The Scots, realizing the opportunities of this situation, increased their diplomatic efforts, and in 1589 a treaty was concluded, stipulating a marriage between King James VI and Princess Anne, sister of King Christian IV. The marriage took place later the same year - not without some embarassing entanglements, as King James grew impatient with his bride's delay in Norway and came personnally on an unannounced visit to fetch her. But it must have been a bitter deception to the Scottish to see their own arguments being turned against them to thwart their main purpose with the marriage, a final settlement of the Orkney question. Due to the minority of the king, the Danish regency did not feel competent to make any final dispositions concerning this problem.

When James VI acceded to the throne of England

ny efter 200 års dvale, men med den engelsk-skotske personalunion blev Orkney-problemet samtidig reduceret til et ganske underordnet spørgsmål i London-styrets øjne, og sagen blev ikke forfulgt videre. Og derfor kunne Orkney-boerne endnu i 1968 lege med tanken om at opfordre Danmark til at gøre brug af sin indløsningsret.

in 1603 as James I, the dynastic links between England and Denmark were thus revived after 200 years; but at the same time the personal union between England and Scotland relegated the Orkney question among the very minor concerns of the government in London. And thus, still in the 1960'es, the people of Orkney could play with the idea of inviting Denmark to make use of its right to redeem the islands...

1.-2. ÆGTESKABET MELLEM KONG ERIK AF POMMERN OG PHILIPPA AF ENGLAND

1. 1420 30/6 Dronning Philippas revers til kong Erik af Pommern, der samme dag havde udstedt et nyt livgedingsbrev til hende med bestemmelser om slotsloven. (Kong Eriks brev er kun bevaret som afskrift i Peringskölds diplomatarium, tr.:Svenskt Dipl. III 2792).

Orig. perg. med dronningens samt 12 gejstlige og verdslige segl (2 segl er tabt), tr.: Sv.Dipl. III 2793) - RA. Ny kron.rk.nr. 2722.
Kancellipåskrift på bagsiden: Myn drotning Philippes breff gyffuit myn herre koning Erik huro hun scal aname oc forestaa i tro oc til tro hand etc. thisse rike vm thet worther myn herre forstacket. Item vm Syæland oc vm hennes liiffghedink etc.

1.a Afstøbning af dronning Philippas segl taget på grundlag af 1420-brevet. Seglet kendes i dag kun i få eksemplarer og kun fra perioden 1420-25. Det er muligvis stukket 1420.

2. Udat. (ca. 1425) Indbyggerne på Orkneyøerne fremsætter klager over en lang række overgreb fra David Menies.

Orig. papir, opr. i rulleform. - Norsk. - Kun små rester af de påtrykte segl (et af de få kendte eksempler på Orkney's landskabssegl). Tr. ÷ Dipl.Norv.II 691. - RA. Ny kron. rk.nr. 2944.

3.-5.(6) TERKEL KLEVENFELDTS SEGLTEGNINGER

Terkel Kleve (1810-1777), adlet 1747 med navnet Klevenfeldt, gjorde juridisk karriere og opnåede at blive assessor i Højesteret. Hans krav på at blive husket af eftertiden skyldes hans utrættelige historiske samleflak-

1.-2. THE MARRIAGE BETWEEN ERIC OF POMERANIS, KING OF DENMARK, SWEDEN, AND NORWAY, AND PHILIPPA OF ENGLAND, 1406

1. 1420 30/6 Queen Philippa's declaration to King Eric's renewed assignment of her dowry including provisions for the castles of the realm.

Orig. membr. with 13 of 15 seals kept.

1.a A cast copy of Queen Philippa's seal, from the 1420-letter.

2. sine dato. The inhabitants of Orkney send a series of complaints against David Menies.

Orig. paper (roll). - Only fragments of seals kept (one of the very few examples showing the use of a seal for the community of Orkney).

3.-5.(6) TERKEL KLEVENFELDT'S DRAWINGS OF SEALS

Terkel Kleve (1810-1777), ennobled 1747 with the name of Klevenfeldt, made his career as a civil servant, leading to an office as judge in the Sipreme Court. His greatest merits, however, were in the field of

tivitet, Klevenfeldts interesser var koncentreret om adelsgenealogien, og hans samlinger af afskrifter og aftegninger fylder adskillige hyldemeter i Rigsarkivet. Hvad nøjagtighed og dekorativ virkning angår, er hans segltegninger næppe overgået i Danmark. Mange af de segl, han aftegnede, kendes nu kun enten fra hans eller geheimearkivar Jakob Langebeks samlinger.

3. Erik af Pommerns unionssegl og dronning Philippas segl.

Mens Klevenfeldts forlæg til tegningen af Philippas segl var det endnu bevarede eksemplar under hendes reversbrev af 1420 (nr. 1), tegnede han Erik af Pommerns unionssegl efter et nu tabt segl i Næstved klosters arkiv (Herlufsholm). Allerede på Klevenfeldts tid var seglet beskadiget; hvad tegningen derved tabte i detailler, vandt den måske i dekorativ effekt.

3.a Afstøbning af kong Erik af Pommerns segl efter et velbevaret eksemplar.

Erik havde foruden det store unionssegl, som han anvendte gennem hele sin kongetid, flere mindre segl og sekreter.

4. Christian Is majestætssegl.

Klevenfeldt har omhyggeligt aftegnet både majestætsseglet og det kontrasegl, som af og til blev benyttet sammen med det. Majestætsseglet er tydeligvis udformet på grundlag af Christoffer af Bayerns majestætssegl.

4.a Afstøbning af Christian Is majestætssegl.

Et fra dette afvigende segl er benyttet til besegling af ægteskabsaftalen 1468 (nr. 6).

5. Christian IVs segl.

Klevenfeldts interesse for den eftermiddelalderlige heraldik var tydeligvis ret begrænset, men han har dog aftegnet tre af de mange udgaver af Christian IVs segl, som kendes. T.v. en aftegning af det relativt enkle segl, som Christian IV brugte i sine første år (se nr. 10), midtfor og t.h. to varianter af den mere kompliceret

history and the genealogy of the Danish nobility being one of the most indefatigable among the 18th-century collectors. His copies of documents and seals take up several shelves in the National Archives. Klevenfeldt's drawn copies of seals are probably unsurpassed in Denmark for their beauty and accuracy. His drawings and those of Jakob Langebek are often the only source of knowledge about now lost seals.

3. The Union seal of Eric of Pomerania and the seal of Queen Philippa.

Klevenfeldt copied Queen Philippa's seal after the still extant specimen under her letter of 1420 (no. 1), but his model for the drawing of Eric of Pomerania's seal has since been lost. The seal was already damaged in the 18th century - a fact that rather enhances than detracts from the decorative effect of the drawing.

3.a A cast copy of King Eric of Pomerania's great seal. Besides he used several smaller seals.

4. King Christian I's great seal.

Klevenfeldt made a very exact copy both of the seal showing the king enthroned and of the counterseal. The pattern for the great seal was similar to that used by King Christopher of Bavaria.

4.a Copy of King Christian I's great seal - different from the seal used for the 1468-treaty.

5. The seals of King Christian IV.

Klevenfeldt's main interest in heraldry was the Middle Ages, but he also copied a number of later seals, among them three seals of King Christian IV (1588-1648). Left: the first seal of Christian IV (see no.10). Center and right: two versions of the king's later, more elaborate seal, a type that was

rede segltype, som blev brugt fra 1602 til kongens død i 1648. Begge eksemplarer stammer fra kongens senere år.

6. Christian IVs daler

Speciedaler fra tiden efter Christian IVs møntreform 1625.

Aversen viser kongens portræt, mens reversen med rigsvåbnet omgivet af en krans af små skjolde er tydeligt påvirket af kongens segl.

7.-9. DANSK-SKOTSK ÆGTESKABSTRAKTAT 1468 MED PANTSÆTTELSE AF ORKNEYØERNE

7. 1468 8/9 traktat mellem Danmark og Skotland om ægteskab mellem den skotske konge Jakob III og Christian Is datter Margrethe, hvorved Orkneyøerne pantsattes som del af medgiften.

Orig.perg. med kong Christians samt 8 skotske udsendinges segl, tr.: Dipl.Cristierni I s. 201 - RA. A 2 Chr. I's datter Margrethe. (Det andet eksemplar (beskadiget) findes i Scottish Register House, Edinburgh).

8. Kong Jacob III og dronning Margrethe afbildet i en skotsk våbenbog fra 1591.

Der er ikke nogen form for portrætlighed, og gengivelsen af det danske rigsvåben viser en betydelig yngre form. - Orig. tilhører Sir David Ogilvy. Smukke portrætter af Jakob og Margrethe findes på sidefløjene til en altertavle malet af en nederlandsk mester. Den udstilles i National Gallery of Scotland, men tilhører den engelske dronning. - På altertavlen er der ved Margrethes portræt anbragt et såkaldt "dameskjold", dvs. i rhombeformet ramme.

9.a 1469 24/7 Kong Jakob III udsteder brev om dronning Margrethes skotske livgeding.

Orig. perg. med kong Jakobs store segl med kontrasegl, tr.: Dipl. Cristierni I s. 214 - RA. A 2 Christian Is datter Margrethe.

used from 1602 to his death.

6. Silver coin showing the portrait of King Christian IV, while the averse is similar to the second type of the king's seal.
Lent by The Royal Coin Cabinet.

7.-9. THE DANISH-SCOTTISH MARRIAGE 1468 AND THE PAWNING OF THE ORKNEYS

7. 1468 8/9 Marriage contract between James III, King of Scotland, and Princess Margaret, daughter of Christian I, King of Denmark, Norway and Sweden, in which the Orkneys are pawned as part of the dowry.

Orig.membr., RA. - Another example (rather mutilated) is kept in Scottish Register House, Edinburgh.

8. King James III and Queen Margaret, from Seton Armorial (1591).

There is no exact likeness in the portraits, and the Danish coat of arms shown is of a later date than Queen Margaret's times.
Photo: National Library of Scotland. Reproduced with the kind permission of the owner, Sir David Ogilvy.

9.a 1469 24/7 King James III's letter enumerating the lands constituing her life interest.

Orig. membr. RA.

9.b Afstøbning af Jakob IIIs segl (fra morgengavebrevet).

10.-16. ÆGTESKAB MELLEM JAKOB VI AF SKOTLAND (JAKOB I AF ENGLAND) OG FREDERIK IIs DATTER ANNA 1589.

10. 1589 20/8. Ægteskabstraktat mellem kong Jacob VI af Skotland og kong Frederik IIs datter, prinsesse Anna.

Traktaten blev indgået på Kronborg og underskrevet af den danske enkedronning Sophie, den danske formynderregering og det skotske gesandtskab, men kun beseglet af Christian IV og de skotske udsendinge. Den danske konges segl (cf. kat.nr. 17, 19-20) ses til venstre, men takket være den fornemt ciselerede forgyldte sølvkapsel er det dominerende segl skotsk, tilhørende den skotske arve-fanebærer James Scrimgeour of Dudhope.
Orig.perg. med 8 segl i sølvkapsler, tr.: Danmarks Traktater III s. 14-21. - RA. A 2 Frederik IIs datter Anna.

11. 1589 20/8. Kong Jacob VI af Skotlands gesandter erklærer, at spørgsmålet om Orkneyøernes indløsning skal henstå under Christian IV's mindreårighed.

Orig.Perg. med 5 vedhængende segl, tr.: Danmarks Traktater III 21-24. - RA. A 2 Frederik IIs datter Anna.

12.a 1590 18/4. Kong Jacob VI kvitterer for prinsesse Annas medgift.

De danske finanser stod væsentligt bedre i 1589-90 end under Christian I. Tre dage før det nye skotske kongepars afrejse fra Danmark kunne Jacob VI udstede kvittering for modtagelsen af prinsesse Annas medgift på 75.000 daler.
Orig. perg. med kong Jakob VI's store segl. - RA. A 2 Frederik IIs datter Anna.

12.b Kong Jacob VI af Skotlands majestætssegl.

I modsætning til de danske konger, som fra Christoffer af Bayern gik over til at afbilde kongen sidden-

9.b Cast copy of King James III's great seal.

10.-16. THE MARRIAGE BETWEEN JAMES VI OF SCOTLAND AND ANNE OF DENMARK, 1589.

10. Marriage treaty between King James VI of Scotland and Princess Anne, daughter of King Frederick II of Denmark.

The treaty was signed at the castle of Kronborg (Elsinore) and sealed by the young king Christian IV of Denmark (left, cf. cat. nr. 17, 19-20) and by the Scottish envoys. Most prominent among the Scottish seals is the chased seal-case of the hereditary Royal Standard-bearer of Scotland, James Scrimgeour of Dudhope.

11. The envoys of King James VI of Scotland declare that the question of the redemption of the Orkneys shall remain unresolved until the coming of age of King Christian IV.

When the marriage treaty between King James VI and Princess Anne was concluded on August 20th, 1589, the Scottish envoys had to accept a postponement of negotiations over Orkney. This was not included in the marriage treaty (see no. 16), but was contained in a special declaration by the Scottish envoys.

12.a King James VI's receipt for the dowry of Princess Anne.

The Danish finances were in a considerably better state in 1589-90 than in Christian I's time. Three days before the new royal couple of Scotland left Denmark, King James VI could give his receipt for his bride's dowry, a handsome sum of 75.000 dalers.

de på sin trone på majestætsseglene, holdt man i Skotland fast ved billedet af den fuldt rustede konge til hest. Selv om motivet i Jacob VI's tilfælde har fået en udpræget renæssanceskikkelse, er kontinuiteten fra Jacob III's tid tydelig.

13. 1590 17/5. De skotske stænders ratifikation af den dansk-skotske ægteskabstraktat af 1589.

Den 1. maj 1590 ankom Jacob VI og hans dronning til Skotland, og den 17. maj blev ægteskabstraktaten ratificeret af de forsamlede skotske stænder. De farvede seglsnore er måske et af de ældste bevarede eksempler på brugen af klanernes tartan-farver. Underskriften Bothwell repræsenterer ikke Mary Stuarts berømte elsker, men hans søstersøn, den 5. jarl af Bothwell. Også denne Bothwell var et uroligt hoved i skotsk politik. I maj 1590 var han nylig blevet løsladt i anledning af kongens bryllup, efter at have siddet fængslet for oprørsforsøg; men få måneder senere kom han atter under anklage, denne gang for ved hjælp af trolddom at have forvoldt de storme, som holdt den danske prinsesse tilbage i Norge.

14. 1589 17/9. Seglkapsel til Christian IVs segl.

En måned efter den dansk-skotske ægteskabstraktat blev der indgået en ægteskabstraktat mellem hertug Henrik Julius af Braunschweig-Lüneburg og kong Frederik IIs ældste datter, prinsesse Elisabeth. Den forgyldte sølvkapsel til kongens segl blev i dette tilfælde fornemmere udstyret. Måske var der bedre tid til guldsmedearbejdet? (cf. kat. nr. 16).

15. 1588 8/6. Udgifter til Christian IVs segl.

Efter Frederik IIs død den 4. april 1588 måtte der hurtigst muligt skaffes et segl til hans søn og efterfølger, den 11-årige Christian IV. Dette "Danmarckis Riges Secret" blev stukket i sølv af den københavnske guldsmed Claus Huidt. Allerede den 8. juni fik han udbetalt 35 daler for sit arbejde, som det fremgår af den gengivne post i rentemesterregnskaberne. Seglet blev bl.a. benyttet ved beseglingen af ægteskabstraktaterne i 1589 (nr. 10 og 16).

12.b The great seal of King James VI of Scotland.

While the Danish kings during the 15th century took up the representation of the king enthroned as the motive of their great seals, their Scottish counterparts continued to use the medieval figure of the fully armed king om horseback. Even though the great seal of James VI is in pure Renaissance style, its medieval roots can be seen by comparing it to that of King James III.

13. The Estates of Scotland ratify the Scottish-Danish marriage treaty of 1589.

On the 1st of May, 1590, the royal couple at last arrived in Scotland, where the marriage treaty was ratified by the Estates on the 17th of the same month. The coloured seal-strings may be one of the oldest examples extant of the use of clan tartan colours. The signature Bothwell does not stand for Mary Stuart's famous lover, but for his nephew, the 5th earl, a troublesome politician, who had been released from prison in order to be present at the Queen's arrival; a few months later he was accused of having caused witches to conjure up the storms that delayed her in Norway.

14. Seal-case for the seal of king Christian IV.

The gilded seal-case for the Danish king's seal under the marriage treaty between Duke Henry Julius of Brunswick-Lueneburg and Elizabeth, eldest daughter of King Frederick II, was considerably more ornate than the one for the Scottish-Danish marriage treaty one month earlier (cf. kat.nr. 16).

15. Expenses for the first seal of King Christian IV.

On the death of the Danish King Frederick II on April 4th, 1588, one of the first things to do was to make a seal for his 11-year-old son and successor, Christian IV. The entry in the accounts of the Danish Exchequer shows the payment, on the 8th of June, of 35 dalers to the Copenhagen goldsmith Claus Huidt for the execution in silver of this seal. This seal was used for sealing the marriage treaties of 1589 (no. 10 and 16).

16. 1589 10/11. Udgifter til beseglingen af ægteskabstraktaterne i 1589.

Det var også Claus Huidt (cf. nr. 15), som udførte de forgyldte sølvkapsler til Christian IVs segl ved beseglingen af ægteskabstraktaterne i 1589 (cf. nr. 10 og 14). Denne post i rentemesterregnskaberne meddeler, at guldsmeden den 10. november 1589 fik udbetalt 14 daler 1 ort for et "secret" af sølv til prinsesse Anna, samt for de to forgyldte "sølff bøsser", "som skulde forbruges thill att foruare thuinnde Danmarckis Riges wobbenn wdj", og som han havde leveret til datidens udenrigsministerium, det Tyske Kancelli.

16. Expenses for the sealing of the marriage contracts of 1589.

Claus Huidt, who had made the Danish king's seal in 1588 (see no. 15), also got the commission for the making of Princess Anne's seal and of the gilded silver cases for Christian IV's seal for the marriage treaties in 1589. The entry in the accounts of the Danish Exchequer shows the payment of him for this work, on the 10th of November 1589.

Vestibuleudstillingen er arrangeret af Rigsarkivets 1. afdeling i anledning af
THE 14TH INTERNATIONAL CONGRESS OF GENEALOGICAL AND HERALDIC SCIENCES
i København 25.-29. august 1980.

Den er planlagt af Thelma Jexlev og gennemført med bistand af Michael H.Gelting.

Den tekniske udførelse skyldes
Tage Ludvigsen og Alice Westergaard, Rigsarkivets fotografiske værksted
Axel Jonsson, Arne Møller Pedersen og Marianne Lund Petersen, Rigsarkivets konserveringsværksteder
Steen U. Zangenberg, Rigsarkivets trykkeri
Esther Ulriksen, 1. afdelings sekretariat





DANISH-BRITISH ROYAL MARRIAGES BEFORE 1600